

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi W. S.
o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego
w [...] z dnia 11 sierpnia 2011 r., wydanego
w sprawie z powództwa W. S.
przeciwko Polskiemu Związkowi Łowieckiemu w W.
o ochronę dóbr osobistych, ustalenie i nakazanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 11 kwietnia 2014 r.,
zażalenia skarżącego na postanowienie zawarte w punkcie II
wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 września 2013 r.,

**oddala zażalenie i zasądza od W. S.
na rzecz Polskiego Związku Łowieckiego
180 (sto osiemdziesiąt) zł kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 września 2013 r. Sąd Apelacyjny – po rozpoznaniu wniesionej przez W. S. skargi o wznowienie postępowania – zmienił wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 11 sierpnia 2011 r., w punktach pierwszym i drugim w części w ten sposób, że w wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 listopada 2009 r., zmienił punkt pierwszy w części oraz punkt drugi i ustalił, że W. S. jest członkiem Polskiego Związku Łowieckiego, zniósł wzajemnie koszty procesu stron i zniósł wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego stron (pkt Ia, b), odrzucił skargę o wznowienie postępowania w pozostałej części (pkt II), zniósł wzajemnie koszty postępowania skargowego stron (pkt III), orzekł, że nieuiszczoną opłatę od skargi o wznowienie postępowania ponosi Skarb Państwa (pkt IV) i przyznał adwokatowi od Skarbu Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu (pkt V).

Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że W. S. w dniu 21 stycznia 2013 r. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 11 sierpnia 2011 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 listopada 2009 r., oddalającego powództwo W. S. przeciwko Polskiemu Związkowi Łowieckiemu o ustalenie nieważności kilku uchwał organów statutowych Polskiego Związku Łowieckiego, ustalenie nieważności orzeczeń Okręgowego Sądu Łowieckiego w W. z dnia 26 kwietnia 2007 r. i z dnia 23 lipca 2007 r., ustalenie nieważności orzeczeń Głównego Sądu Łowieckiego w W. z dnia 12 października 2007 r. i z dnia 11 grudnia 2007 r., ustalenie, że sędziowie orzekający w wymienionych sądach podali nieprawdę, zobowiązanie strony pozwanej do udzielenia odpowiedzi na dwa pisma powoda, do złożenia określonej treści oświadczenia na łamach „Łowcy Polskiego” oraz do zaniechania czynności naruszających dobra osobiste powoda oraz ustalenie, że powód jest członkiem Polskiego Związku Łowieckiego.

W uzasadnieniu skargi W. S. twierdził, domagając się przeprowadzenia wskazanych w skardze dowodów, że w Polskim Związku Łowieckim działa zorganizowana grupa przestępcza, która doprowadziła do usunięcia go z tej organizacji i do przegrania sprawy zakończonej wyrokiem objętym skargą i innych

spraw wnoszonych przez niego wcześniej. Ponadto powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 listopada 2012 r., K 21/11 (OTK-A 2012/10/119), którym stwierdzono niezgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej określonych przepisów ustawy z dnia 12 października 1995 r. – Prawo łowieckie (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.; dalej – „prawo łowieckie”).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego żądanie wznowienia postępowania uzasadnia jedynie wskazana przez skarżącego podstawa wznowienia w postaci przytoczonego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, którym orzeczono, że art. 34 pkt 6 w związku z art. 32 ust. 4 pkt 2,3 i 11 prawa łowieckiego jest niezgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji. Podstawę tę należało jednak uznać za uzasadnioną tylko w zakresie dotyczącym oddalenia apelacji od wyroku oddalającego powództwo o ustalenie, że W. S. jest członkiem Polskiego Związku Łowieckiego, albowiem wyrok w tej części został oparty na orzeczeniu Głównego Sądu Łowieckiego w W. z dnia 12 października 2007 r., który na skutek uwzględnienia odwołania od orzeczenia Okręgowego Sądu Łowieckiego w W. z dnia 26 kwietnia 2007 r., wykluczył skarżącego z Polskiego Związku Łowieckiego. Tymczasem sądy łowieckie działały – jak orzekł Trybunał Konstytucyjny – na podstawie przepisów niezgodnych z Konstytucją. W konsekwencji, na skutek orzeczenia Głównego Sądu Łowieckiego nie mogło nastąpić wykluczenie skarżącego z Polskiego Związku Łowieckiego.

W pozostałym zakresie skarga o wznowienie postępowania podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna. Została bowiem oparta bądź na tych samych podstawach co skarga odrzucona postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 16 grudnia 2011 r., wydanym w sprawie I ACa .../11 (art. 416 § 1 k.p.c.), bądź nie można przyjąć, aby została oparta na ustawowej podstawie.

W zażaleniu, którym zostało zaskarżone odrzucenie skargi o wznowienie postępowania, pełnomocnik skarżącego, zarzucając naruszenie art. 401¹, art. 410 § 1 i art. 416 § 2 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z treści zażalenia wynika, że zaskarżając zawarte w punkcie II przytoczonego wyżej wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 września 2013 r.

rozstrzygnięcie, skarżący kwestionuje – jego zdaniem – bezpodstawne odrzucenie skargi o wznowienie postępowania w zakresie, w jakim dotyczyła ona rozstrzygnięcia zawartego w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 11 sierpnia 2011 r. odnoszącego się do orzeczeń Okręgowego Sądu Łowieckiego i Głównego Sądu Łowieckiego orzekających kary dyscyplinarne inne niż wykluczenie z Polskiego Związku Łowieckiego. W przekonaniu skarżącego wskazana przez niego podstawa wznowienia postępowania w postaci przytoczonego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego uzasadniała wznowienie postępowania.

Zgodnie z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 6 listopada 2012 r., K 21/11 orzekł, że po pierwsze, art. 34 pkt 6 w związku z art. 32 ust. 4 pkt 2, 3 i 11 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 i Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 201, poz. 1237, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 223, poz. 1777, z 2011 r. Nr 106, poz. 622 oraz z 2012 r. poz. 985) w zakresie, w jakim dotyczy dyscyplinarnego sądownictwa łowieckiego jest zgodny z wywodzoną z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą poprawnej legislacji i jest niezgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji oraz po drugie, że art. 33 ust. 6 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim nie przewiduje prawa członka Polskiego Związku Łowieckiego, wobec którego zastosowano sankcję dyscyplinarną inną niż utrata członkostwa w Związku lub w kole łowieckim, gdy przewinienie i orzeczona za nie sankcja nie mają wyłącznie charakteru wewnątrzorganizacyjnego, do wniesienia odwołania do sądu, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 maja 2013 r., I CZ 44/13 (nie publ.) wyjaśnił, że Trybunał Konstytucyjny w przytoczonym wyroku nie orzekł o utracie mocy obowiązującej art. 33 ust. 6 Prawa łowieckiego z powodu niezgodności z Konstytucją, lecz stwierdził, że wymieniony przepis jest niezgodny z Konstytucją w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości odwołania się członka Polskiego Związku Łowieckiego do sądu także w wypadku zastosowania wobec

niego sankcji dyscyplinarnej łagodniejszej niż pozbawienie członkostwa w Związku lub kole łowieckim. Wyrok ten należy do orzeczeń określanych mianem zakresowych prawotwórczych. Nie stwierdził bowiem niekonstytucyjności art. 33 ustęp 6 Prawa łowieckiego powodującej utratę jego mocy obowiązującej, lecz zakwestionował zgodność z Konstytucją braku wskazanej regulacji prawnej. Wydanie przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia zakresowego o charakterze prawotwórczym jest równoznaczne z negatywną oceną władzy ustawodawczej ze względu na wprowadzenie do systemu prawa przepisu, który nie zawiera określonej regulacji (por. postanowienie SN z dnia 29 kwietnia 2010 r., IV CO 37/09, nie publ.).

Taki wyrok nie stanowi – zgodnie z dominującym orzecznictwem Sądu Najwyższego – podstawy do wznowienia postępowania, o której mowa w art. 401¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2003 r., I CO 7/03, OSNC 2004/1/14, z dnia 6 listopada 2009 r., I CO 17/09, nie publ. i z dnia 29 kwietnia 2010 r., IV CO 37/09, OSNC 2010, nr 12, poz. 166).

W mającej charakter zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2009 r., III PZP 2/09 (OSNC 2010, nr 7-8, poz. 97) Sąd Najwyższy orzekł, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzające w sentencji niezgodność z Konstytucją określonej wykładni aktu normatywnego, które nie powoduje utraty mocy obowiązującej przepisu, nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania przewidzianej w art. 401¹ k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że uchwałę tę należy odnosić również do tzw. wyroków prawotwórczych, a więc stwierdzających niezgodność z Konstytucją "pominięć ustawodawczych", takie bowiem wyroki nie powodują utraty mocy obowiązującej zakwestionowanych przepisów, ale sprawiają jedynie, że ustawodawca powinien dokonać stosownej ich nowelizacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2009 r., IV CO 37/08, nie publ. i z dnia 17 maja 2013 r., I CZ 44/13, nie publ.).

Z przedstawionych powodów zażalenie należało uznać za nieuzasadnione i orzec, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 98 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 391 § 1 k.p.c.).

